

NIZW Leerwerkplaats kleinschalig groepswonen

kleinschalig groepswonen voor mensen met dementie of met somatische zorgvragen

Seizoen 2006-2007

Tien maandelijks bijeenkomsten

Met relevante thema's

Maak uw eigen ondernemingsplan

Leer van elkaar

Deskundige inbreng

Doelgroep: projectleiders, management

1 Toenemende vraag van woonzorgvoorzieningen

In Nederland zijn we anders over de ouderenzorg gaan denken. Lag tot voor kort het accent op de opvang in grotere voorzieningen, nu maken veel zorgaanbieders de omslag naar kleinschalig wonen. Net op tijd, omdat we aan de vooravond staan van een omvangrijke uitbreiding. Het aantal ouderen gaat in de komende vijftig jaar verdubbelen. Wanneer er in die periode geen preventieve medicatie op de markt verschijnt om de ziekte van dementie uit te stellen of te voorkomen (volgens kenners is dit de eerste tien jaar niet te verwachten) zal ook het aantal zorgvragers verdubbelen. Eenderde van het aantal mensen met dementie komt uiteindelijk in een woon-zorgvoorziening te wonen. Ook daar is uiteindelijk een verdubbeling van het aantal plaatsen noodzakelijk. Het centrum kleinschalig wonen van het NIZW is er een voorstander van om die uitbreiding via het model van de kleinschalige groepswooning te laten plaatsvinden. Ook anderen vinden het een veelbelovend concept. Zo is de belangenvereniging van cliënten, Alzheimer Nederland, er een voorstander van om de uitbreiding louter kleinschalig te laten plaatsvinden. Samen met de brancheorganisaties Actis en Aedes zijn zij initiatiefnemer van het werkprogramma 'wonen met dementie'.

Om de praktijk in het opzetten van kleinschalige projecten te ondersteunen, start NIZW-Zorg op 12 oktober 2006 de leerwerkplaats kleinschalig wonen voor mensen met dementie en mensen met somatische zorgvragen.

De inschrijving is inmiddels geopend.

2 Kwaliteit van bestaan

Naast de kwaliteit voor zorg staat de kwaliteit van de woonplek, woonomgeving en welzijn sterk in de belangstelling. De welvaart en de daarmee toegenomen mogelijkheden om die kwaliteit in te vullen, hebben daaraan bijgedragen. Indien we zorgafhankelijk worden, laten we ons deze verworvenheden niet meer afnemen. Dat zal voor de toekomstige generatie gebruikers van zorg alleen maar toenemen.

Kleinschalige zorg heeft goede voorwaarden om aan die kwaliteit een invulling te geven. De optimale kleinschalige zorg vinden we in de eigen thuissituatie. Zorgaanbieders spelen hierop door afgestemde arrangementen te leveren zoals onplanbare zorg en aandacht voor veiligheid en ontmoeting. Indien thuis wonen niet meer kan, is wonen in een zorgwooning een ander alternatief. Vaak zijn dat slim bij elkaar gezette appartementen die van buitenaf niet meer van andere woningen te onderscheiden zijn. Zorg-geïndiceerden wonen er tussen niet zorg-geïndiceerden. De woningen variëren in grootte en in koop- en huurappartementen. Een goed concept denkt dan ook aan een aantrekkelijke woonomgeving met een passend openbaar vervoer en nutsvoorzieningen.

Helaas kan er voor de cliënt een moment komen dat ook dit niet meer haalbaar is. De zorgintensiteit of de afhankelijkheid van regie door anderen is dan zo groot dat 24-uurs nabijheid van begeleiders gewenst of noodzakelijk is. In dat geval kan de kleinschalige groepswooning een alternatief zijn.

2 *Kleinschalige groepswooning*

Een opname in een 24-uurs voorziening, wonen met zorg, kan aan de orde zijn indien de cliënt niet meer voor zichzelf kan zorgen of wanneer het voor de mantelzorger allemaal te zwaar wordt. Uit enquêtes weten we dat cliënten en mantelzorgers bij voorkeur opvang in de eigen omgeving zoeken. Een goede bereikbaarheid en vertrouwdheid met de omgeving maakt het eenvoudiger om de bestaande contacten met familie en kennissen te handhaven. Het kleinschalige concept van de groepswooning maakt het mogelijk om van deze nieuwe omgeving een eigen thuis te maken. Kenmerken daarvan zijn:

- een gewone woonomgeving
- een maat die refereert aan een gezinsgrootte
- een gebruikelijk dagprogramma
- activiteiten op tijden die men zelf vaststelt
- begeleiders die de cliënten goed kennen
- mantelzorgers die hartelijk welkom zijn

Inmiddels is er zo'n 15 jaar ervaring opgedaan met dit concept en zijn er ongeveer 200 projecten bekend. De variatie van de groepswooningen verschilt nogal. Ook dat is een kenmerk. Net als andere woningen is het resultaat, de vormgeving, de uitkomst van opvattingen over wonen, wat mensen mooi vinden, financiële haalbaarheid, lokale mogelijkheden maar ook beperkingen, etc. Juist deze variatie heeft zijn charme: kleinschalig wonen levert geen eenheidsworst.

3 *Opzet leerwerkplaats*

Zorgvoorzieningen die zich op een kleinschalig groepswoonproject willen voorbereiden kunnen deelnemen aan de leerwerkplaats. De deelnemers komen gedurende een jaar maandelijks een dagdeel bij elkaar bij het NIZW te Utrecht. De locatie is centraal in Utrecht gelegen en maakt onderdeel uit van het Hoog Catherijne complex: makkelijk te bereiken met openbaar vervoer en voldoende parkeergelegenheid in de buurt.

Gedurende de bijeenkomsten krijgen de deelnemers informatie over de relevante thema's van kleinschalig wonen. De werkwijze is interactief, naast inbreng van deskundigen, gaat men zelf actief met de thema's aan de slag. De deelnemers maken een ondernemingsplan voor het eigen te realiseren project. Reeds opgedane ervaringen geven een welkome inbreng.

De samenstelling van de thema's die aan de orde komen vindt in overleg met de deelnemers plaats. Daardoor is het mogelijk om snel in te spelen op de actuele ontwikkelingen. Als voorbeeld worden hier enkele mogelijke thema's aangereikt:

- het inhoudelijke concept van de kleinschalige groepswooning
- financiering en exploitatie
- huisvesting en vormgeving
- competenties medewerkers
- consequenties voor zorgorganisatie
- betrokkenheid mantelzorgers
- doelgroepen

Doelgroep leerwerkplaats:

De deelnemers zijn projectleiders, beleidsmedewerkers, managers van zorgorganisaties die van de eigen organisatie de opdracht hebben gekregen om het concept van de kleinschalige groepswooning uit te werken.

Kosten:

De kosten bedragen € 2.250,- per deelnemer inclusief opleidingsmateriaal, etc.

Begeleiding:

Begeleiding van de leerwerkplaats vindt plaats door verschillende NIZW-medewerkers met deskundigheid op het thema, eventueel externe experts en intervisiebegeleiding.

Beoogde resultaten:

Na afloop van de leerwerkplaats weten de deelnemers wat de mogelijkheden, kansen en knelpunten zijn om het eigen kleinschalige project vorm en inhoud te geven.

Inschrijving:

Voor deelname aan de leerwerkplaats kunt u zich via het aanmeldingsformulier (te vinden op www.centrumkleinschaligwonen.nl, bij Leerwerkplaats 2006-2007) direct opgeven bij het NIZW-cursusbureau: cursusbureau@nizw.nl of via de fax: 030 2306490.

Data bijeenkomsten leerwerkplaats:

12 oktober 2006
9 november 2006
7 december 2006
11 januari 2007
9 februari 2007
8 maart 2007
19 april 2007
31 mei 2007
28 juni 2007
27 september 2007

Informatie:

Eric Krijger
Tel: 030 2306326
e-mail: e.krijger@nizw.nl

Website: www.centrumkleinschaligwonen.nl